

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

بسمه تعالی

«با صلوات بر محمد و آل محمد»

۳۴۸۰۸

شماره ..... ات ۶۴۴۸۷ هـ

تاریخ .....

۱۴۰۵ / ۴ / ۱۰

وزارت راه و شهرسازی - وزارت امور اقتصادی و دارایی

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران - صندوق توسعه ملی

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۵/۳/۲۴ به پیشنهاد سازمان هواپیمایی کشوری و تأیید شورای عالی هواپیمایی کشوری و به استناد جزء (۱) بند (ج) ماده (۵۷) قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۳، آیین نامه نحوه تأسیس، فعالیت، اداره و نظارت بر شرکتهای هواپیمایی را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه نحوه تأسیس، فعالیت، اداره و نظارت بر شرکتهای هواپیمایی

(موضوع جزء (۱) بند (ج) ماده (۵۷) قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران)

بخش اول - کلیات و الزامات اصلی

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

- ۱- سازمان: سازمان هواپیمایی کشوری
- ۲- وسیله پرنده: وسیله ای که بتواند در نتیجه عکس العمل هوا به جز عکس العمل هوا در برابر سطح زمین، خود را در هوا نگاه دارد.
- ۳- خدمت هوایی (Air service): پرواز یا مجموعه ای از پروازها که به منظور حمل مسافر، بار و/یا پست در مقابل دریافت کرایه و/یا اجرت انجام می گیرد.
- ۴- حمل و نقل هوایی تجاری (commercial air transport): بهره برداری از وسیله پرنده به منظور حمل و نقل مسافر، بار و/یا پست در قبال دریافت کرایه یا هرگونه عوض با ارزش دیگر.
- ۵- پروانه بهره برداری هوایی (operating license): مجوزی که به دارنده اجازه می دهد، خدمت هوایی مندرج در پروانه را ارائه نماید.
- ۶- گواهینامه بهره بردار هوایی (Air Operator Certificate): گواهینامه ای که به بهره بردار اجازه می دهد حمل و نقل هوایی تجاری را انجام دهد. این گواهینامه تأیید می کند که دارنده آن توانمندی حرفه ای و سازمان لازم برای تضمین ایمنی عملیات مندرج در گواهینامه را دارد.
- ۷- شرکت هواپیمایی: مؤسسه دارای پروانه بهره برداری هوایی.

جمهوری اسلامی ایران

شیرس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره ..... / ات ۶۴۴۸۷ هـ
تاریخ ۱۴۰۵/۰۴/۲۰

- ۸- طرح تجاری: شرح مفصلی از فعالیت‌های بازرگانی مورد نظر شرکت برای دوره‌ی مربوط به‌ویژه در ارتباط با توسعه‌ی مورد انتظار بازار و سرمایه‌گذاری‌هایی که باید انجام شود، از جمله آثار مالی و اقتصادی این فعالیت‌ها.
- ۹- پرواز محلی: پروازی که شامل حمل مسافر، پست و/یا بار بین فرودگاه‌ها یا سایر نقاط فرود مجاز مختلف نمی‌باشد.
- ۱۰- لغو پرواز: انجام نشدن پروازی که قبلاً برنامه‌ریزی شده و برای آن حداقل یک صندلی رزرو شده است.
- ۱۱- ممانعت از سوار شدن: امتناع از حمل مسافران در یک پرواز است، با وجود اینکه آن‌ها خود را برای سوار شدن به موقع حاضر کرده‌اند، مگر در مواردی که دلایل موجهی برای ممانعت از سوار شدن وجود داشته باشد، مانند دلایل مرتبط با سلامت، ایمنی یا امنیت، یا مدارک ناکافی سفر.
- ۱۲- کاهش درجه خدمات: انتقال مسافر به رده پایین‌تری از کلاس پروازی نسبت به کلاسی که برای آن بلیت خریداری شده است.
- ۱۳- شرایط فوق‌العاده: شرایطی که رویدادی مطابق شیوه‌نامه سازمان، خارج از مهار (کنترل) شرکت هواپیمایی رخ دهد و اجرای پرواز طبق برنامه را غیرممکن کند، از جمله شرایط زیر:
- الف- بی‌ثباتی سیاسی (از قبیل شورش و جنگ).
- ب- شرایط جوی که انجام پرواز را غیرممکن می‌کند (از قبیل طوفان، تگرگ، رعد و برق شدید، سیل و خاکستر آتشفشانی).
- پ- نواقص غیرمنتظره ایمنی پرواز (از قبیل تهدید بمب‌گذاری در فرودگاه).
- ت- اعتصاب کارکنان فرودگاه یا امنیت. اعتصاب شرکت هواپیمایی مشمول این عنوان نمی‌باشد.
- ث- تصمیمات مدیریت شدآمد (ترافیک) هوایی که باعث تأخیر طولانی یا لغو پرواز می‌شود.
- ج- آسیب به وسیله پرنده ناشی از برخورد با پرندگان.
- چ- آسیب به وسیله پرنده ناشی از اجسام خارجی روی باند.
- ح- خطرات ایمنی (از قبیل مسافران پرخاشگر یا شدیداً مست که دستورالعمل‌های ایمنی را نادیده می‌گیرند).
- ۱۴- خدمت هوایی برنامه‌ریزی شده (scheduling air service): مجموعه‌ای از پروازها که تمامی ویژگی‌های زیر را دارا باشد:
- الف- در هر پرواز، صندلی‌ها و/یا ظرفیت حمل بار و/یا پست برای خرید انفرادی توسط عموم (چه به‌طور مستقیم از شرکت هواپیمایی یا از طریق نمایندگان مجاز آن) در دسترس باشد.
- ب- پروازها به‌گونه‌ای انجام گیرد که شدآمد (ترافیک) هوایی بین دو یا چند فرودگاه را پوشش دهد، اعم از اینکه براساس جدول پروازی منتشر شده باشد یا پروازها چنان منظم یا پرتکرار باشند که یک سلسله مراتب نظام‌مند و قابل تشخیص از آن برداشت شود.

- ۱۵- **خدمت هوایی چارتر:** پرواز غیرخدمت هوایی برنامه ریزی شده که به سفارش یک شخص حقیقی یا حقوقی برای تاریخ، مسیر و ظرفیت مشخص انجام می شود و بلیت آن در اختیار عموم قرار نمی گیرد.
- ۱۶- **نرخ بلیت مسافری:** قیمت هایی که در ایران بر حسب ریال و در خارج از ایران بر حسب ارز محلی تعیین می شوند و باید بابت حمل مسافر در پروازهای هوایی به همراه شرایطی که این قیمت ها تحت آن اعمال می گردند، از جمله حق الزحمه و شرایطی که برای بنگاه (آژانس) ها و سایر خدمات جانبی ارایه می شود به شرکت های هواپیمایی یا نمایندگان آنها یا دیگر فروشندگان بلیت پرداخت گردد.
- ۱۷- **نرخ حمل بار هوایی:** قیمت هایی که در ایران بر حسب ریال و در خارج از ایران بر حسب ارز محلی تعیین می شوند و بابت حمل بار به همراه شرایطی که این قیمت ها تحت آن اعمال می گردند، از جمله حق الزحمه و شرایطی که برای بنگاه (آژانس) ها و سایر خدمات جانبی باید به شرکت های هواپیمایی یا نمایندگان آنها یا دیگر فروشندگان بلیت پرداخت گردد.
- ۱۸- **نماد مشترک (code sharing):** توافقی که به موجب آن یک شرکت، شماره (کد) شناسایی خود را بر روی پروازی که توسط شرکت دیگری انجام می شود، قرار می دهد و برای آن پرواز بلیت صادر و به فروش می رساند.
- ۱۹- **قرارداد اجاره خشک (dry lease agreement):** قراردادی که بر اساس آن، وسیله پرنده در حمل و نقل هوایی تجاری تحت گواهی نامه بهره بردار هوایی مستاجر و در سایر موارد، تحت مسئولیت مستاجر بهره برداری می شود.
- ۲۰- **قرارداد اجاره تر (wet lease agreement):** قراردادی که در مورد حمل و نقل هوایی تجاری، بین شرکت های هواپیمایی منعقد می شود و بر اساس آن، وسیله پرنده تحت گواهی نامه بهره بردار هوایی موجر بهره برداری می شود یا در سایر موارد، بین بهره برداران منعقد شده و وسیله پرنده تحت مسئولیت موجر بهره برداری می شود.
- ۲۱- **رتبه بندی عملکردی:** سازوکار شاخصه گذاری عملکرد شرکت ها و محاسبه امتیاز هر شرکت براساس شاخصه های مذکور که در چارچوب ضوابط این آیین نامه انجام می شود.
- ۲۲- **شیوه نامه رتبه بندی شرکت های هواپیمایی:** دستورالعملی که براساس شاخص های عملکردی در چارچوب ضوابط این آیین نامه، سازوکار رتبه بندی عملکردی شرکت ها را مشخص نموده و توسط سازمان تدوین و پس از اخذ تأیید شورای عالی هواپیمایی کشوری ابلاغ می گردد.
- ۲۳- **سامانه نظارت بر بازار هوایی:** سامانه جامع نظارت بر بازار حمل و نقل هوایی کشور که مطابق با ضوابط این آیین نامه از سوی سازمان راه اندازی شده و جهت نظارت بر عملکرد کلیه ذی نفعان بازار هوایی از جمله شرکت ها و سنجش و اعلام رتبه بندی عملکردی آنها استفاده می شود.
- ماده ۲- شخص حقیقی و حقوقی برای تصدی حمل و نقل هوایی تجاری باید دارای پروانه بهره برداری هوایی از سازمان باشد.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

۳۴۸۰۸

شماره ..... ات ۶۴۴۸۷ هـ

تاریخ .....
۱۴۰۵ / ۴ / ۱۰

تبصره- ارایه خدمات هوایی زیر از شمول آخذ پروانه بهره‌برداری هوایی خارج بوده و با رعایت شیوه‌نامه‌های سازمان قابل انجام می‌باشد:

۱- خدمت هوایی که توسط وسایل پرنده فاقد موتور و/یا وسایل پرنده فوق سبک مطابق آیین‌نامه مدیریت و ساماندهی وسایل پرنده فوق سبک غیرنظامی موضوع تصویب‌نامه شماره ۸۷۱۶۱/ت ۳۵۳۶۹ هـ مصوب ۱۳۸۶/۵/۳۱ انجام می‌شود.

۲- پروازهای محلی

ماده ۳- انواع پروانه بهره‌برداری هوایی به صورت زیر است:

۱- نوع ای (A): پروانه بهره‌برداری هوایی برای بهره‌برداری از وسایل پرنده دارای (۲۰) صندلی مسافری یا بیشتر که مجاز است به صورت خدمت هوایی برنامه‌ریزی شده و یا چارتر، تصدی حمل و نقل هوایی تجاری نماید.

۲- نوع بی (B): پروانه بهره‌برداری هوایی برای بهره‌برداری از وسایل پرنده دارای کمتر از (۲۰) صندلی مسافری که مجاز است به صورت خدمت هوایی چارتر، تصدی حمل و نقل هوایی تجاری نماید.

تبصره ۱- دارنده پروانه نوع بی (B)، با احراز شرایط مندرج در ماده (۸) این آیین‌نامه، می‌تواند از اختیارات پروانه نوع ای (A) نیز بهره‌مند شود.

تبصره ۲- پروانه‌های صادره براساس مقررات قبل از لازم‌الاجرا شدن این آیین‌نامه، حداکثر تا پایان سال سوم قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۳ اعتبار دارد و تمدید آنها تا پایان سال سوم قانون مذکور می‌تواند براساس قوانین و مقررات قبلی صورت گیرد. پس از پایان سال سوم یادشده، صدور و تمدید این پروانه‌ها مطابق مفاد این آیین‌نامه خواهد بود.

ماده ۴- شیوه‌نامه‌های تخصصی لازم برای اجرای این آیین‌نامه باید ظرف شش ماه از تصویب این آیین‌نامه توسط سازمان بازرگاری یا تهیه و به مورد اجرا گذاشته شود.

بخش دوم- نحوه تأسیس شرکت هواپیمایی

ماده ۵- شخص حقوقی متقاضی پروانه بهره‌برداری هوایی باید دارای شرایط زیر باشد:

۱- شرکتی که در ایران به ثبت رسیده است و در صورتی که قبلاً در ثبت کشور دیگر بوده از ثبت آن کشور خارج شده باشد.

۲- تابعیت ایرانی داشته باشد.

۳- اقامتگاه آن در ایران باشد.

۴- در صورتی که سرمایه شرکت به صورت سهام و یا سهم‌الشرکه درآمده، با اسم باشد و اکثریت متعلق به اتباع ایرانی باشد.

۵- موضوع اصلی فعالیت آن ارایه خدمات هوایی باشد.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره ..... ات ۶۴۴۸۷ هـ
تاریخ ۱۴۰۵/۴/۱۰

ماده ۶- در صورت درخواست متقاضی، پروانه بهره‌برداری هوایی با احراز شرایط زیر صادر می‌گردد:

- ۱- متقاضی، گواهینامه بهره‌بردار هوایی معتبر از سازمان برابر شیوه‌نامه سازمان داشته باشد.
  - ۲- متقاضی، حداقل وسیله پرنده مندرج در ماده (۷) را داشته باشد.
  - ۳- متقاضی، شرایط مالی ماده (۸) را داشته باشد.
  - ۴- متقاضی، شرایط بیمه ماده (۹) را داشته باشد.
  - ۵- متقاضی، شرایط امنیتی ماده (۱۰) را داشته باشد.
  - ۶- متقاضی، نظر موافق شورای عالی هواپیمایی کشوری جهت اعطای پروانه را برابر ماده (۱۱) کسب کرده باشد.
- تبصره- متقاضیان پروانه بهره‌برداری هوایی که قبل از لازم‌الاجرا شدن این آیین‌نامه، براساس شیوه‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های قبلی سازمان موافقت اولیه سازمان را اخذ کرده باشند و دارای شرایط ماده (۸) باشند، می‌توانند براساس همان معیارها، پروانه بهره‌برداری هوایی خود را اخذ نمایند. این پروانه در هر صورت تا پایان سال سوم قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۳ معتبر می‌باشد و پس از پایان سال سوم قانون مذکور صدور و تمدید پروانه مطابق مفاد این آیین‌نامه خواهد بود.
- ماده ۷- متقاضی پروانه باید حداقل وسیله پرنده زیر را داشته باشد:
- ۱- برای نوع ای (A) که قصد حمل و نقل هوایی تجاری با هواپیمای مسافربری داشته باشد، حداقل (۵) فروند هواپیما که حداقل (۳) فروند آن ملکی ایرانی باشد. (۲) فروند دیگر می‌تواند از طریق انواع اجاره تامین گردد؛
  - ۲- برای نوع بی (B) که قصد حمل و نقل هوایی تجاری با هواپیمای باری داشته باشد، حداقل (۱) فروند هواپیمای ملکی ایرانی و یا (۱) فروند اجاره‌ای.
  - ۳- برای سایر موارد، حداقل (۱) فروند وسیله پرنده ملکی ایرانی.
- تبصره- هواپیماهای ملکی تأمین‌شده برای تأسیس شرکت باید از محل واردات به کشور (جدیدالورود) باشد.
- ماده ۸- شرایط مالی متقاضی پروانه به شرح زیر است:
- ۱- پروانه نوع ای (A)
- الف- شرکت هواپیمایی توان مالی انجام تمامی تعهدات خود را براساس طرح تجاری و اسناد قانونی لازم، به مدت (۲۴) ماه از آغاز عملیات، داشته باشد.
- ب- شرکت هواپیمایی توان پرداخت هزینه‌های ثابت و عملیاتی ناشی از بهره‌برداری را برای مدت سه ماه از آغاز عملیات، بدون کسب هرگونه درآمد حاصل از عملیات، داشته باشد.
- پ- در صورت بهره‌برداری از هواپیمای مسافربری، حداقل معادل سی میلیون (۳۰/۰۰۰/۰۰۰) یورو ارزش یا سرمایه داشته باشد.

۲- پروانه نوع بی (B)

الف- شرایط مالی بند (۱) این ماده را رعایت کند و یا نشان دهد که حداقل معادل یکصد هزار (۱۰۰/۰۰۰) یورو ارزش یا سرمایه دارد.

ب- در صورتی که بخواهد خدمت هوایی برنامه ریزی شده ارائه دهد، شرایط بند (۱) این ماده را رعایت کند. تبصره- سازمان می تواند وضعیت توان مالی شرکت ها را از طریق استعلام از سازمان امور مالیاتی کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی، سازمان بورس و اوراق بهادار و یا سایر مراجع ذیصلاح احراز نماید.

ماده ۹- شرکت هواپیمایی باید پوشش بیمه ای لازم در قبال مسافر، بار و حقوق مسافر، بار هوایی و اشخاص ثالث را داشته باشد. حصول اطمینان از پوشش بیمه مسافر و بار برای وسیله پرنده و صندلی اجاره ای دائم و موقت الزامی است.

ماده ۱۰- شرکت هواپیمایی مکلف است الزامات امنیتی مطابق برنامه ملی امنیت هواپیمایی کشوری و قوانین و مقررات مربوط به امنیت هوانوردی را رعایت نماید.

ماده ۱۱- شورای عالی هواپیمایی کشوری با در نظر گرفتن شرایط زیر به صورت موردی یا کلی در خصوص اعطای پروانه به متقاضیان اعلام نظر می نماید:

۱- بهره برداری هوایی تقاضا شده منطبق با مصالح کشور و احتیاجات جامعه باشد.

۲- اطمینان حاصل شود که متقاضی قادر به انجام نوع بهره برداری هوایی است.

۳- در صورت مخالفت، فرصت درخواست مجدد به شرکت داده شود.

ماده ۱۲- پروانه بهره برداری هوایی و گواهینامه بهره بردار هوایی صادر شده قابل فروش و یا انتقال مستقیم به غیر نمی باشد و در صورت انتقال، طبق قوانین و مقررات، مالک جدید باید شرایط احراز مندرج در این آیین نامه را داشته باشد.

ماده ۱۳- سازمان باید ظرف مدت تعیین شده در درگاه ملی مجوزهای کشور پس از تکمیل اطلاعات مورد نیاز در خصوص درخواست متقاضی اعلام نظر نماید. دلایل رد درخواست باید در اسرع وقت به متقاضی اعلام گردد.

بخش سوم- نحوه فعالیت شرکت هواپیمایی

ماده ۱۴- دارنده پروانه بهره برداری هوایی می تواند بدون محدودیت، مطابق پروانه بهره برداری هوایی و قوانین و مقررات مربوط در مسیرهای داخلی و خارجی فعالیت نماید.

تبصره- در صورت وقوع مشکلات غیرقابل پیش بینی از جمله مشکلات ایمنی، امنیتی یا محیط زیستی (مطابق قوانین و مقررات مربوط)، سازمان می تواند تا رفع مشکل، تردد در مسیرهای هوایی را به طور غیرتبعیض آمیز محدود یا منع کند.

ماده ۱۵- شرکت هواپیمایی در پروازهای برنامه‌ای یا چارتر، به‌جز شرایط فوق‌العاده، موظف است حقوق مسافران را به شرح زیر مطابق شیوه‌نامه سازمان رعایت نماید:

- ۱- مسافران برخلاف میل خود توسط شرکت از سوار شدن به وسیله پرنده منع شوند.
  - ۲- پرواز مسافران لغو گردد.
  - ۳- پرواز مسافران با تأخیر مواجه شود.
  - ۴- حمل مسافران با کاهش درجه خدمات همراه باشد.
  - ۵- ارسال بار با تأخیر مواجه شود.
  - ۶- بار مسافران و یا بار ارسال‌کننده آسیب ببیند و یا مفقود شود.
  - ۷- عدم پذیرش و یا حمل مسافران دارای معلولیت یا کاهش توان حرکتی که نیازمند خدمات ویژه باشند.
- تبصره- وقوع شرایط فوق‌العاده باید توسط شرکت هواپیمایی اثبات شود.

ماده ۱۶- شرکت هواپیمایی علاوه بر وسیله پرنده ایرانی، می‌تواند پس از تأیید قرارداد اجاره خشک یا اجاره تر توسط سازمان، براساس شیوه‌نامه مربوط تا زمان مورد توافق، از وسیله پرنده غیر ایرانی بهره‌برداری یا استفاده نماید.

ماده ۱۷- شرکت هواپیمایی می‌تواند طی توافق با شرکت هواپیمایی داخلی یا خارجی دیگر، با رعایت شیوه‌نامه سازمان، از مزایای پرواز با نماد مشترک استفاده نماید.

ماده ۱۸- یک وسیله پرنده در یک زمان می‌تواند فقط در اختیار یک شرکت هواپیمایی باشد. در عین حال یک شرکت هواپیمایی می‌تواند از وسیله پرنده در اختیار، علاوه بر حمل و نقل هوایی تجاری، انواع دیگر بهره‌برداری را با رعایت قوانین و مقررات مربوط انجام دهد.

ماده ۱۹- شرکت هواپیمایی مکلف است جزئیات نرخ‌نامه از قبیل نرخ پایه بلیت، مالیات و عوارض را به اطلاع مسافر برساند.

ماده ۲۰- شرکت هواپیمایی دارای پروانه نوع ای (A) می‌تواند تعداد مشخصی از صندلی‌های یک یا چند پرواز معین را به‌منظور افزایش فروش بیش از پرواز، تقویت کانال‌های فروش و مدیریت ظرفیت، طی قرارداد به یک شخص حقوقی یا حقیقی تخصیص دهد. در این صورت طرف قرارداد شرکت هواپیمایی نمی‌تواند برای صندلی‌های در اختیار بلیت انفرادی صادر نماید.

بخش چهارم- نحوه اداره شرکت هواپیمایی

ماده ۲۱- اداره شرکت هواپیمایی با ارکان مدیریتی و اجرایی آن مطابق قوانین و مقررات مربوط و اساسنامه یا شرح وظایف مربوط تعیین می‌شود. این ارکان مسئولیت سیاست‌گذاری، هدایت و نظارت بر کلیه فعالیت‌های عملیاتی،

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره ..... ات ۶۴۴۸۷ هـ
تاریخ ۱۴۰۵/۴/۱۰

مالی، ایمنی و امنیتی شرکت و پاسخگویی به سازمان را دارند و موظف به رعایت اصول ایمنی و امنیت پرواز، حقوق مسافران و مقررات هوانوردی مربوط هستند.

ماده ۲۲- شرکت هواپیمایی باید تغییرات زیر را به سازمان اطلاع دهد:

- ۱- آرایه خدمات هوایی جدید به کشورهای دیگر؛
- ۲- تغییر در نوع یا تعداد هواپیماهای مورد استفاده؛
- ۳- قصد ادغام با شرکت دیگر؛
- ۴- تغییر موثر در مالکیت شرکت برابر شیوهنامه سازمان؛
- ۵- تغییر موثر در ساختار مدیریتی و عنداللزوم تأیید قبلی آن توسط سازمان.

ماده ۲۳- در شرایط زیر شرکت هواپیمایی باید پروانه بهره‌برداری هوایی خود را برای بررسی مجدد به سازمان عودت نماید:

- ۱- ظرف شش ماه پس از صدور پروانه، فعالیت خود را آغاز نکرده باشد.
- ۲- بیش از شش ماه عملیات پروازی خود را متوقف کرده باشد.
- ۳- شرکت دارنده پروانه نوع بی (B) که قصد داشته باشد از اختیارات پروانه نوع ای (A) استفاده نماید.
- ۴- در صورتی که سازمان تشخیص دهد که تغییرات، به‌ویژه در مورد ادغام یا تملک، بر وضعیت حقوقی شرکت موثر بوده است. در این صورت تا زمان تعیین تکلیف توسط سازمان، شرکت می‌تواند به فعالیت ادامه دهد.

بخش پنجم- نحوه نظارت بر شرکت هواپیمایی

ماده ۲۴- سازمان با هدف اطمینان از رعایت قوانین و مقررات مربوط، تأمین ایمنی و حفظ مصالح عمومی، جلوگیری از وقوع مخاطرات و رقابت‌های ناصحیح بین متصدیان حمل و نقل هوایی بر کلیه فعالیت‌های شرکت هواپیمایی نظارت می‌کند.

ماده ۲۵- سازمان نسبت به نظارت، بازرسی فنی و تخصصی از شرکت‌های هواپیمایی و مستحذات مربوط اقدام می‌نماید.

ماده ۲۶- سازمان مکلف است در طول دوره اعتبار پروانه بهره‌برداری هوایی، انطباق شرکت با شرایط صدور را احراز نماید.

ماده ۲۷- در صورتی که در بازرسی و نظارت سازمان، هر نوع مشکلی از جمله مشکلات مالی در شرکت هواپیمایی وجود داشته باشد که بر فعالیت شرکت و ایمنی پرواز تأثیرگذار باشد، باید بخش‌های مربوط به صدور گواهینامه بهره‌بردار هوایی را جهت انجام اقدامات پیشگیرانه مطلع نماید.

ماده ۲۸- در مواردی که شرایط لغو، توقف و یا محدودیت پروانه شرکت هواپیمایی توسط سازمان تشخیص داده شد، گزارش مربوط به شورای عالی هواپیمایی کشوری اعلام می‌شود و براساس تصمیم شورای یادشده، سازمان اقدامات قانونی لازم را انجام می‌دهد.

ماده ۲۹- سازمان باید حداکثر ظرف شش ماه شاخص‌های مورد نیاز برای سطوح رتبه‌بندی عملکردی شرکت‌ها که شامل عملکرد مالی، فنی، ایمنی و امنیت فعالیت آن‌ها بوده و به افزایش سهم حمل و نقل هوایی از مسافران بین‌شهری کشور، ارتقاء رضایت مردمی و کاهش مخاطرات و حوادث هوایی منجر شود را به همراه روش محاسبه و امتیازدهی در قالب شیوه‌نامه رتبه‌بندی شرکت‌های هواپیمایی تدوین و توسط شورای عالی هواپیمایی کشوری تصویب و ابلاغ نماید. رتبه‌بندی شرکت‌های هواپیمایی و اثرات آن به شرح زیر است:

۱- ممتاز: شرکت‌های ممتاز که بر اساس ضوابط مندرج در شیوه‌نامه، توسط سازمان دارای عملکرد مناسب ارزیابی شده و امکان حمل بار و مسافر را در مسیرهای داخلی و بین‌المللی مطابق با نوع پروانه در قالب تصدی حمل و نقل هوایی تجاری با رعایت سایر ضوابط دارند.

۲- کارآمد: شرکت‌های کارآمد که بر اساس ضوابط مندرج در شیوه‌نامه، توسط سازمان دارای عملکرد قابل قبول ارزیابی شده و امکان حمل بار و مسافر را در مسیرهای داخلی و بین‌المللی مطابق با نوع پروانه در قالب تصدی حمل و نقل هوایی تجاری با رعایت سایر ضوابط دارند.

۳- مبتدی: شرکت‌های مبتدی که بر اساس ضوابط مندرج در شیوه‌نامه، توسط سازمان دارای حداقل عملکرد لازم ارزیابی شده و امکان حمل بار و مسافر را در مسیرهای داخلی در قالب تصدی حمل و نقل هوایی تجاری با رعایت سایر ضوابط دارند. شرکت‌های مذکور امکان انجام پرواز خارجی را تا زمان ارتقاء پروانه به انواع ممتاز یا کارآمد ندارند.

۴- ناکارآمد: شرکت‌های ناکارآمد که بر اساس ضوابط مندرج در شیوه‌نامه، توسط سازمان دارای عملکرد غیرقابل قبول ارزیابی شده و امکان حمل بار و مسافر را در مسیرهای داخلی با رعایت سایر ضوابط دارند. شرکت‌های مذکور امکان انجام پرواز خارجی و استفاده از تسهیلات و حمایت‌های دولتی موضوع ماده (۳۲) این آیین‌نامه تا زمان احراز شرایط ارتقاء در رتبه‌بندی عملکردی آن‌ها توسط سازمان را ندارند.

تبصره ۱- شرکت‌هایی که تا قبل از لازم‌الاجرا شدن این آیین‌نامه براساس شیوه‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های قبلی سازمان، موافقت اولیه یا پروانه از سازمان دریافت ننموده‌اند، تا یک سال پس از زمان صدور پروانه بهره‌برداری به عنوان مبتدی طبقه‌بندی می‌شوند.

تبصره ۲- پروانه‌های صادره براساس مقررات قبل از لازم‌الاجرا شدن این آیین‌نامه، دارای اعتبار بوده و به مدت یک‌سال به عنوان ممتاز طبقه‌بندی می‌گردند. سازمان موظف است ظرف حداکثر سه ماه، مطابق با ضوابط این

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره ..... / ات ۶۴۴۸۷ هـ
تاریخ ۱۴۰۵/۴/۱۰

آیین نامه رتبه عملکردی شرکت های موجود را احصاء نموده و به آن ها اطلاع رسانی نماید. پس از پایان مهلت یک ساله، رتبه عملکردی شرکت ها به روز رسانی می گردد.

ماده ۳۰- سازمان موظف است ظرف حداکثر شش ماه نسبت به ایجاد «سامانه جامع نظارت بر بازار حمل و نقل هوایی کشور» به نحوی اقدام نماید که علاوه بر دریافت برخط اطلاعات عملکرد شرکت های هواپیمایی نظیر صدور و فروش بلیت هواپیما و حمل بار، رتبه بندی عملکردی شرکت های هواپیمایی را به صورت سامانه ای محاسبه و به روز رسانی شده و به اطلاع عموم رسانده شود.

تبصره- شرکت های هواپیمایی موظفند همکاری لازم را با سازمان جهت ارائه برخط اطلاعات مورد نیاز مطابق با شیوه نامه رتبه بندی شرکت های هواپیمایی به عمل آورند. عدم همکاری لازم از سوی هر یک از شرکت ها یا نقص و ایراد در ارائه اطلاعات به منزله عدم احراز امتیاز شاخص های عملکردی بوده و در اصلاح و به روز رسانی رتبه بندی عملکردی شرکت ها توسط سازمان لحاظ می شود.

ماده ۳۱- سازمان موظف است بر اساس اطلاعات عملکردی شرکت ها و مطابق با ضوابط این آیین نامه، هر شش ماه یک بار رتبه عملکردی شرکت ها را از طریق سامانه نظارت بر بازار هوایی به روز رسانی کرده و رتبه عملکردی به صورت شفاف برای شرکت ها و عموم مردم در سامانه مذکور اعلام گردد.

ماده ۳۲- دستگاه های اجرایی در مواردی از قبیل موارد زیر موظفند قبل از ارائه تسهیلات و حمایت های دولتی به شرکت های هواپیمایی که بر اساس قوانین و مقررات مرتبط مصوب شده باشد، رتبه بندی عملکردی آن ها را از سازمان استعلام نموده و بر اساس ضوابط مندرج در شیوه نامه، رتبه عملکردی شرکت ها را مبنای ارائه خدمات خود قرار دهند:

- ۱- وزارت راه و شهرسازی در خصوص تخفیفات مصوب ارائه خدمات فرودگاهی و ناوبری هوایی به شرکت.
  - ۲- وزارت راه و شهرسازی و صندوق توسعه ملی در خصوص تسهیلات خرید و اجاره هواپیما و بالگرد موضوع جزء (۴) بند (ت) ماده (۵۷) قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۳.
- تبصره ۱- مواردی که ارائه متفاوت تسهیلات و حمایت های دولتی به شرکت ها در چارچوب این ماده مطابق با ضوابط قانونی مجاز نباشد، از اجرای این ماده مستثنی است.
- تبصره ۲- تسهیلات و حمایت های دولتی موضوع این آیین نامه، بر اساس رتبه بندی عملکردی به پروانه های حمل بار و مسافر تخصیص می یابد.

ماده ۳۳- سازمان موظف است در مواردی که ارائه مجوز پرواز خارجی از نظر تعداد پرواز یا موارد مشابه دارای محدودیت است، اولویت ارائه مجوز را به شرکت های دارای رتبه عملکردی ممتاز تخصیص دهد.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره ۳۴۸۰۸
تاریخ ۱۴۰۵/۴/۲۰
تاریخ ۶۴۴۸۷ هـ

ماده ۳۴- شرکت‌های هواپیمایی موظفند در مواردی که رتبه عملکردی آن‌ها به نوع ناکارآمد به‌روزرسانی می‌گردد، ظرف حداکثر یک‌ماه برنامه اقدامات اصلاحی خود را به سازمان ارایه نموده و ظرف حداکثر شش ماه نسبت به اجرای برنامه مذکور تحت نظارت و با ارایه گزارش‌های منظم به سازمان اقدام نمایند.

ماده ۳۵- شرکت هواپیمایی با رتبه‌بندی ناکارآمد، در صورتی که شش ماه پس از ارایه اقدامات اصلاحی از تغییر رتبه عملکردی به ناکارآمد، موفق به احراز رتبه‌بندی عملکردی مورد نیاز جهت تغییر این رتبه نشود، سازمان گزارشی از اقدامات شرکت جهت اصلاح رتبه‌بندی عملکردی خود به شورای عالی هواپیمایی کشوری اعلام می‌نماید. شورای یادشده می‌تواند حسب اختیارات مندرج در جز (ب) تبصره (۱) الحاقی به ماده (۶) قانون هواپیمایی کشوری مصوب ۱۳۴۷، در خصوص الغاء یا توقیف موقت یا محدود ساختن اختیارات مندرج در پروانه اظهار نظر نماید.

محمد رضا عارف
معاون اول رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس‌جمهور، دفتر رئیس مجلس شورای اسلامی، دفتر رئیس قوه قضاییه، دفتر معاون اول رئیس‌جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، دبیرخانه ستاد کل نیروهای مسلح، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت‌های قوانین و نظارت مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی، معاونت‌های رئیس‌جمهور، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت و دفتر هیئت دولت. (۲۰۹۴۸۵۶۸)